

Ca-nostrà

* * * ANY SEGON, NÚM. 69 * * * SETMANARI POPULAR * * *

INCA, 16 DE JANER DE 1909 * * *

L'A B C DEL REGIONALISME

II

EL SEPARATISME

Però el regionalisme ¿es una doctrina esclusivista, separatista? De cap manera, sino tot al contrari. El regionalisme afirma el vincle especial que uneix entre elles les gentes del mateix poble, destrintles de les dels altres pobles; però no nega els vincles qui uneixen uns pobles amb els altres. El regionalisme reclama per cada poble (naturalment constituit) el regoneixement de la seva personalitat especial, artística, literària, jurídica, política; però aquesta personalitat no exigeix el divorci de cap altre poble, y manco d'aquells amb qui puga trobarse unida per especials circumstancies històriques y condicions geogràfiques, polítiques o ètniques.

Y el separatisme? El separatisme no es el regionalisme ni el nacionalisme. El separatisme surgeix precisament quant els drets de la regió o de la nacionalitat natural son desconeeguts per un Estat absorbent. Les exaltacions, els esclusivismes y els odis son producte d'un estat anormal d'opressió y no caben entre pobles qui se regoneixen y se respecten mítuament.

Encara corre per aquí la llegenda (que ja fa badayar), del *odi* dels catalanistes a tot lo castellà. Els qui abusen tant d'aquest argument s'ho han estudiat molt poc. Lo castellà ha pogut esser odiat a Catalunya en quant era imposat desde fora contra y per sobre lo català.

Avuy que Catalunya amb les seues coses propies comensa a ser reconeguda y considerada dins Espanya, la prevenció contra lo castellà va desapareixent tan depressa que aviat no serà més que una llegenda conservada en la memòria de certs mallorquins batllots.

LE QU.

VISIONS DE LA PALESTINA

Amb aquest títol ha publicat D. Miquel Costa un llibre bellíssim de impressions poètiques de la Terra Santa. No cal dir d'aquest llibre sino qu'es obra digna de nostre gran poeta, y com a tal se recomana a tots aquells qui estimen la Religió y les bones lletres.

La delicada atenció del autor amb nosaltres ens ha permés en números passats oferirne als nostres lectors algunes primícies, abans que'l tom se publicás. Avuy volem donarne encara una altra mostra y ella meteixa parlará, suplint els nostres humils elogis.

A NAZARETH

(Entranthi l'hora baixa)

Ave María! resa l'hora del misteri y de la tendresa: Ave María! ressona l'Angelus sobre'l mateix lloc del gran misteri.

Ave María! Aquesta es la salutació que escua al descobrirte, oh blanca Nazareth! Flor de la Galilea, aquesta es la teva hora.

Ta verda fondalada sembla recullirse com un cor humil: demunt la modestia de tes colines el silenci correspon a la pau del estel qui te guaita . . .

Tes filles, tornant de la font amb l'ámfora plena, caminen a pas solemne: los infantos a peu descals donen impuls d'adoració.

¡Oh vila desdenyada d'ont se deya que res bo podia sortirne: gloriosa te saludam entre totes les ciutats de la terra!

Solar de la Verge feonda al anuncie del Angel, a l'ombra del Esperit Sant: ets talem de l'unió de Deu amb la criatura.

Déixam, corprès de ton misteri, humiliar el front y besar el paviment: aquí dins aquest obscur recó de la casa de María.

Déixami amarar amb l'ombra y el silenci de la vida oculta: vida oculta d'un Deu fent de menstral a una botiga!

Cobreix mon esperit amb aquest vel de ton santuari: vel teixit del mensprèu del mon y èstasis del cel.

Acopa sobre mi tes fulles de lliri, oh blanca Nazareth! . . . Flor de la Galilea, ubriágam amb la mel de ton cálzer, y sofoca mon sentit amb ton aroma.

MIQUEL COSTA.

LES ESPERANCES DEL BLOCH LLIBERAL

... Hem registrat—deiem en l'article anterior—els esforços dels lliberals y demòcrates, enemichs declarats de les aspiracions catalanes, per constituir un bloch defensiu y ofensiu que pogués parar la marxa progressiva de les nostres conquestes: l'èxit ha respond malament als propòsits, però això no vol dir que aqueix enemich, o millor, aqueixa nova

conjunció d'enemichs, sia despreciable». Axò escrivíem en el nostre balanç del prop-pasat dimecres, y vetaqui casi a la mateixa hora alguns dels caps de brot d'aqueixa conjunció passaven també els llurs comptes y hi trobaven ganancia. Repassats els mateixos comptes per gent desapassionada d'allà meteix, la ganancia no apareixia. Y, encara que nosaltres no podem passar per neutrals en aquest assumpt, perque'ns hi vá de la pell, creyem tenir també prou serenitat per veure qu'efectivament el Bloch no pot per ara cantar victoria.

En la columna de guanys hi fan figurar el triomf den Lerroux de Barcelona . . . Si tot l'actiu es aixís, no envejam certament el saldo que quedí a favor de lo que'n deyen abans la gran família liberal. Apesar de lo qu'es digué en el Congrés pen Cambó respecte d'aquest particular, referintse a allò de l'herència que, segons frase den Moret, li havia provinguda a dita família com conseqüència d'aqueixa victoria de Lerroux, lliberals y demòcrates s'aguanten en lo meteix, declarantse ab això sol y ab singular insistència enemichs de Catalunya. Cal, donchs, que insistim també nosaltres en tenir ben present aquesta actitud, y fins en agrahirla, perque l'enemich com més franch y declarat 'millor. Sabem que ab els lliberals al govern no podem esperar més que desayres y persecucions y, per consegüent, el propi instint de conservació nos aconsella persistir fins heroycament en combatre a ultrança a lliberals y demòcrates que han constituit el famós Bloch per fer la conquesta del morralet del pressupost y sosténir la guerra contra Catalunya.

Però examinem les esperances del Bloch segons judicis sortits de la mateixa Vila dels Os y alguns d'ells de les mateixes fileres dels blocarts. Segons aquest, dites esperances estan completament fundades sobre l'arena. Els flamants meetings fins ara celebrats no han conquistat un sol partidari. La gent de provincias vá a escoltar als oradors de la conjunció com uns senzills curiosos, ab el natural desitx d'aprofitar l'ocasió de poder escoltar als més ilustres arrenca-caixalis politichs de tot el reyalme. Acabat de dir, acabat d'ofrir: els oradors, en companyía dels panxa-contents de la localitat, interessats casi sempre, ván a fer el corresponent tiberi per escalfar una mica l'atmòsfera que no han lograt escalfar els coets oratoris, y els oyents tornen a la juerga dominical sens que apenes

els quedí rastre de lo que han sentit. Quín castre ha de quedarse?

Aqueixos senyors parlen de llibertat y democràcia com se'n parlava l'any 68 y ja abans. Sempre teorisants, y ab teories vagues, com si 40 anys de demostració de lo que valen pel profit nacional aqueixes fantasmagories no pesassen res en la balança del criteri públic. Fins a Bilbao han tocat l'himne de Riego, *la marxa del Nunci*. Deu meu! hont es el progrés d'aqueixos descendents dels progressistes? Tota la llibertat, tota la democràcia d'aqueixa pobre gent consisteix en dir ben alt y bén soleme qu'ells no serán mai *esclavos del Vaticano*. Ah! y qu'heu deu esser de terrible axó d'esser *esclavo del Vaticano!* Què compon l'Inquisició! Què componer les mazmorras mitjevals que'ns pintaven en les noveles de *á cuartillo de real la entrega!*

Perqu'es evident qu'en Maura ho es *esclavo del Vaticano* y a lo que conspira es a posar a tots els espanyols aqueixa cadena. L'àrbitre d'Espanya serà el Papa y no en Moret, o en Canalejas, o aqueix antich industrial de les lletres que li diuen Pérez Galdós y que, veyent que ab literatures no podia fer passar la séva, *se ha metido* a redemptor directe, anant a fer de saltimbanquis de l'idea democràtica y anticlerical de poble en poble, captant el difícil xavet del prosselitisme. El Papa serà l'àrbitre d'Espanya. . . Bon ballmanets ne podriem fer, encara que fos per la sola rahó de que difícilment seria tant reaccionari com aqueixos adoradors endarrerits den Mendizábal qu'encara troben gust en l'himne de Riego.

No falta qui afegeix a lo que deyen sobre la completa inanitat de les prèdiques *blocardes* la notícia de que, en lloc d'adobar lo que abans havien fet els lliberals en cada població lo que han conseguit la majoria de vegades ha sigut espenyarho. En efecte: l'antiga organisió de les forces lliberals datant encara del temps den Sagasta s'es adulterada per aqueixa conjunció de personnes entre les quals fins odis personals potser hi havia. En definitiva, si t'hi pares, lector, aqueixa conjunció política no es més que una conjunció de gana, y el tall que abans eren deu els cridats a menjarne haurà de penjar ara sobre vint boques. Y es hora de disputarho aixó y veure quins eren els primers en la tanda, perqu'esperar que la conjunció serà d'armonia, de partisho com bons germanets lliberals, demòcrates y republicans renegats, es somiar la lluna.

Pel demés, en Maura, segons les darreres notícies, no està tant *quebrantado* com deyen. Al revés, comença l'any nou (verament nou) ab tals infules que diu que té ja pastat y cuyt aqueix pa tant esperat de les senadurías vitalicies. Aixó segons els mateixos lliberals es senyal de que l'astut mallorquí té arrels polítiques molt fordes. Nos haurien de dir els grans papanates com s'ho farien per engipolar un govern que duràs quinze dies, si ara de colp y vol caygués en Maura.

Però, de totes maneres, repetim que no hem de despreciar aqueix enemic, o aqueix bloch d'enemic, per ridícols que se'ns apa-

reguen. El Bloch podrà no *cuajar*, però no es que no hi hage tota lley de males intencions dintre. Y contra lo que més estimam: nostra Fé y nostra Catalunya.—M. R.

Copiat de nostre estimat confrare de Vich la «Gazeta Montanyesa», periòdic bisemanal, en política molt ben orientat.

RONDAYA

(De Frederic Mistral.)

*Un bon atlòt, Menja-quant-n'ha,
que no te més qu'una mudada,
que si d'estiu se renta a mà
d'hivern s'escaufa a sa murada,
d'esser fadri ja estava fart,
y se casá amb na Colombina
que te per pinta un pom de cart
y es mira a l'aigua cristallina.*

*Mes un d'aquells qui veuen lluny,
amichs de guanys y bona paga,
un d'aquells richs closos de puny
per qui els infants son una plaga.*

*A n'els noviys digué, tan sols:
—No veys que us cal una atupada?
no podeu viure ara tot-sols,
com mantendreu una llocada?*

*—Senyor, digué Menja-quant-n'ha,
som aigoders, y si m'apures,
si qualche dia manca el pa
trobam ben bones les verdures.*

*—Y els teus infants, quant ne tendrás,
què manjarán? ¿les teves sòbres?
—Tots els infants de cases pòbres
duen un pa devall el bras.*

Traducció de

MARÍA ANTONIA SALVÁ.

“MANDA Á TODOS UN TERREMOTO!”,...

En el *Corriere d'Italia* correspondiente al 5 de este mes leemos lo siguiente sobre las blasfemias de un periódico messinés, y de lo cual ya nos habló nuestro activo corresponsal telegráfico.

Hace algún tiempo que Messina estaba en manos de los anticlericales, quienes, cabalmente el domingo precedente á la terrible noche celebraron un comicio que terminó con una reunión en que fué votada la más violenta orden del día contra la religión. Yo no pretendo sacar de esta circunstancia consecuencia alguna; pero creo vale la pena de consignar una impresionante coincidencia.

«El periódico humorístico *Il telefono*, que se imprimía en Messina y tenía un carácter vulgarmente antirreligioso, publicó en el número de Navidad una asquerosa parodia de la «Novena á Jesús Niño»; y entre otras estrofas se leía esta:

*O bambinello mio
vero nomo, vero Dio,
per amordella tua croce*

*fa sentir la nostra-voce,
tu che sai che non sei ignoto
manda a tutti un terremoto!*

El leer hoy estos versos, hace reflexionar. Y no añadiré comentario alguno.»

SAC. VINZENCO CANDO,
Director de la *Seintilla* de Messina.
De la «Gazeta de Mallorca».

PARA LAS VÍCTIMAS DE ITALIA

El Sr. Agent Consular d'Italia en la capital nos suplica l'inserció de lo sigüent:

«El Comité Central de Socorros á los supervivientes de las catástrofes ocurridas en Sicilia y en Calabria, establecido en Roma, con el objeto de evitar abusos é irregularidades, que serían en la presente ocasión muy lamentables, en la recogida y distribución de los auxilios que de todas partes del mundo afluían copiosamente, ha dispuesto que las Dependencias Consulares de Italia en el extranjero cuiden de recoger todos los donativos que estén destinados al alivio de las desgracias causadas por los terremotos y los remitan á las Embajadas ó Consulados Generales, según los casos, á fin de que estos, á su vez, los envíen al citado Comité Central, con sugerencia á las instrucciones ya dictadas ó que dicte el mismo en lo sucesivo.

Con tal motivo, esta Agencia Consular espera merecer le sean entregados los donativos que en esta isla se destinen al humanitario objeto indicado, á cuyo fin, á más de la suscripción abierta entre los súbditos italianos aquí residentes, queda abierta otra suscripción pública para las Corporaciones, Sociedades y particulares que deseen honrarla con sus generosos donativos, los cuales serán recibidos con el más sincero agradecimiento.

El Comité Central de Socorros tiene acordado que los nombres de todos los donantes de auxilios se publiquen en el «Diario Oficial» y principales periódicos de Italia, de los cuales enviará ejemplares á los representantes diplomáticos y consulares.

La *Gaceta de Mallorca* ha publicat en el nombre de dimecres passat un articlet firmat per *Clarito*, el qual fa grosses alabances de CA-NOSTRA.

Com el Setmanari Popular d'Inca, se no dreix principalment dels treballs de col·laboradors, ningú ens ha de trobar que dir, si per satisfacció de nostres amics y subscriptors copiam a continuació l'articlet de referencia, tot agrant cordialment a nostre estimat company, llurs laudatories frasses.

“Ca Nostra”

Semanario mallorquín, que sale á luz en Inca, de cada número nos parece más recomendable por todos conceptos. Ante todo: su doctrina es ortodoxa y muy conforme á las enseñanzas episcopales. En segundo lugar, los artículos que publica tienden á ilustrar al pue-

blo, enalteciendo nuestro materno idioma. Sus críticas, usando un lenguaje correcto, se inspiran en la más pura moralidad. Su afán parece ser acreditarse por la economía y por la selección de asuntos los más interesantes á sus lectores. Su precio traspasa los límites de la mayor baratura; (tan solo comparable con otros del extranjero) se puede ser suscriptor, por diez céntimos de peseta mensuales!

Y preguntamos, ahora: ¿Quién no puede proteger á la Buena Prensa, con tan mínima limosna?

Más: preguntamos, ¿es posible que, teniendo cabal juicio, los que blasónan de católicos, favorezcan con su dinero ciertas publicaciones propagadoras de malas especies...?

Conste que no tenemos intención de eclipsar el mérito ni las recomendables circunstancias de otros semanarios que por lo muy decentes y buenas ideas que sustentan, honran á nuestra Roqueta.

CLARITO.

NOSTRO CONCURS

TREBALLS REBUTS

1. «Els caragols de CA-NOSTRA» firmat per El Caragoler.
2. «Els caragols de CA-NOSTRA» per un des puig de ses bruixes.
3. «La Capsalera de CA-NOSTRA» per X.
4. «Els caragols d'Inca» pel Pastor de Son Rossinyol.
5. «Els caragols de CA-NOSTRA» per N. P.
6. «Els caragols de CA-NOSTRA» per una viuda negre.

Ara vendrá el judici del Jurat calificador.

TRADICIONS POPULARS

MALLORQUINES

ES PAS DES RETGIDORS DE SANT JUAN (*)

Aquests retgidors eren set; un dia les vé un orde de ciutat, i s'apleguen per lletgirla.

—Veyam si hi som tots, diu un. Conta aquell i no s'hi conta ell, i no més n'hi surten sis.

—N'hi manca un! diu. ¿Que será axò?

—No res, diu un altre, ja contaré jo.

Conta, i tampoc no s'hi conta ell, i ja huec que no més n'hi sortiren sis.

Sobre tot, un després s'altre, se contaren, però may es qui contava, pensava a contarse ell; i es bo de veure qu'es conte no sortia.

—No res, diu es qui feya de balle, lo més curt es qu'anem de casa en casa de tots, i axi trobarem es qui hi manca.

S'en van de casa en casa; i com demanaven: —¿Es vengut a la Sala ell? —per tot les digueren que sí.

A sa darrera casa qu'araren, sa Madona era més viva qu'una centella, i com sentí que's trobaven dins aquell envitricollat, les va dir, menantlos adefora, devant una buyna

(*) M'ho contá Mn. Miquel Ferrer de la Costa, al cel sia.

de bou fresca:

—Sabeu qu'heu de fer per aclarir si hi son tots o si vos ne manca cap? Aficau cadascún es dit aquesta buyna, i p'és forats que hi deixareu fets sebreu quants sou.

Així hu feren, contaren es forats, i n'hi va haver set. Llavò veren que hi eren tots.

¡Ventura de s'acudit d'aquella Madona!

ANTONI M.ª ALCOVER, PRE.

Del Món

Janer de 1909.

6—El Papa nombra arquebisbe de Burdeus a Monsenyor Andrieux.—Segueixen els terratremols a Italia.—A Reggio s'es obert un gran forat per hont surten cendres y grans flamades, se creu que serà un nou volcà. El «Princesa de Asturias» barco enviat pel Govern Espanyol a auxiliar les víctimes d'Italia sufreix una avería que l'impossibilita per partir.

7—A Palma examens de policies y suspensió de classes a l'Institut per amenaçar ruïna un dels costats del edifici.—Es detengut un obrer que s'acostá a D. Antoni Maura. De totd'una's cregué se tractava d'un atentat però entès el cas, fou posat en llibertat.—Segons notícies de Florencia el P. Alfani, Director del Observatori, anuncia una llarga serie de terratremols.

8—Es nombrat bisbe de Barcelona l'Illm. Dn. Joan Laguarda y Fenollera que ho era de Jaen, ahont el sustitueix l'Illm. Dn. Joan M. Sáenz actual bisbe de Leon, per quina sede es nombrat Dn. Ramón Guillaumet Comes capítol de la Metropolitana de Tarragona.—Altres moviments de terra a «Les Palmes» causant danys materials però cap de personal. G. a D.

9—Un suicidi a la ciutat de Felanitx.—Altre terratremol en Evora.

10—El llaut Beata naufraga dins la bahía de Palma a dues milles enfora de la costa; apesar de sabrerse la noticia un poc més de les set, no sortiren a auxiliarlo fins a les 10 tocades. El trobaren plé d'aigua y tres tripulants morts de fret. Es segur que d'acudir totd'una s'haurien salvat. Falta un altre tripulant. Deu tengar misericordia de tots.—L'Assamblea Republicana de Madrid nombra per jefe del partit a n-en Lerroux.

11—En l'estació de Cerbere xoquen dos trens ocasionant alguns ferits.

12—En el Congrés s'aprova un crèdit de 200.000 pss. pera les víctimes d'Italia.—El «Princesa de Asturias» es arribat a Roses a causa del temporal ¿quant arribarà a Calabria?—D'Illinois diuen que una explosió de grisú a causat 25 morts. R. I. P.—A Nova-Yorch s'han sentit algunes sacudides sísmiques.

13—Mor a Palma el coronell Dn. Francesch Florit. (A C. S.)—Altres terratremols en tota Italia. Milán, Génova, Freviso, Florencia, Bolonia, Venecia y moltes altres ciutats han suffert fortes sacudides, fins are (G. a D.) sense desgracies personals. Deu tengar pietat de noltros.

Noves d'Inca

—Dimecres morí a Palma, D. Francesc Florit, coronell retirat que feya poc temps que prestava el servici entre nosaltres, per estar al cap del Regiment d'Inca.

Aquí sa mort es estada molt sentida per haver viscut bastants anys a Inca, primer de tinent-coronell y are de coronell, y havense guanyades moltes simpaties.

Al cel lo vegem.

—Bona es l'escarada que ha empresa el Mestre de Llubí, D. Joan Vidal, organisant una tanda de conferencies de vulgarització científica per ilustració d'aquell poble a quina ensenyansa està consagrat.

Un altre dia que tenguem més espai ne donarem una notícia general, avuy va per endavant nostre regoneixement per l'atenció que té al convidarnos tots els diumenges a dites conferencies.

—Dins un camp de Büger s'es trobada una girgola que pesa la friolera de 27 lliures, fent la seva cofa, 70 centímetres de diàmetre per la part més ampla.

Se vené per 25 pessetes. Dijous la mostraven a Inca medianc cinc centims, y ara s'es tornada vendre per 100 pessetes. El nou propietari té pensat durla a mostrar a Palma.

—Dijous passat hi va haver una gran plasada de relats americans; però no varen tenir molta demanda a causa de lo abandonat que sol anar el producte de les vinyes.

BOLLETÍ COMERCIAL

Preus que retgiren dijous passat.

		pessetes:
Bessó.	el quintà de 00'00 a	80'00
Blat novell.	la cortera de 00'00 a	19'00
Xeixa id.	id. de 19'00 a	19'50
Ordi mallorquí.	id. de 11'75 a	12'00
Ordi foraster.	id.	11'00
Sivada.	id.	09'00
Idem. forastera.	id.	0'700
Faves cuïtores.	id.	20'00
Idem ordinaries.	id.	18'25
Idem pel bestiá.	id.	18'00
Blat de les Indies	id.	17'50
Siurons.	id. de 00'00 a	24'00
Fasols.	id.	28'00
Monjetes de confit	id.	49'00
Idem blanques.	id.	25'50
Figues seques	el quintà de 00'00 a	09'26
Porcs grassos	s'arrova de 11'00 a	11'00
Safrá	s'unsa de 00'00 a	02'75
Gallines	sa tersa de 00'00 a	00'95
Ous	dotzena	01'20
Patates.	el quintà de 00'00 a	04'55
Moneacos	id. de 02'25 a	02'75

El punyal més afilat, el verí més actiu y durader es la ploma posada a n-el servici d'unes mans brutes... S'escriuen avuy coses que serán per molt de temps llavor de grans crims.

VEUILLOT.

AQUEST SETMANARI SE PUBLICA AB CENSURA ECLESIÁSTICA.

